

KH/mk

16.5.2016

MAANK:60/2015

kirjaamo@lvm.fi
liikennekaari@lvm.fi

Lausunto hallituksen esityksestä liikennekaareksi

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus on kokouksessaan 16.5.2016 § 79 päättänyt antaa seuraavan lausunnon:

Joukkoliikenteen sekä maankäytön tulevaisuuteen tähtäävää yhteissuunnittelua tapahtuu tällä hetkellä etenkin maakunta- ja kuntatasolla palvelusopimusasetuksen suojan turvin, mikä on sivuutettu lakiesityksessä täysin. Joukkoliikenteen palvelusopimusasetuksen suojaan vaikuttava lakimuutos heikentää tätä joukkoliikenteen kokonaisvaltaista järjestämistä ja pitkäjänteistä kehittämistä varsinkin kaupunkiseuduilla. Jos joukkoliikenteen palvelusopimusasetussuojaa heikennetään nykyisestä niin, että viranomaisille jää lähinnä jälkikäteisvalvonta, menetetään yksi merkittävä keino liikennekaaren tavoitteiden toteuttamiseksi. Esitys heikentää myös mahdollisuuksia toteuttaa tuoreen, kunnissa hyväksyttävänä olevan valtion ja Turun kaupunkiseudun välisen MAL-sopimuksen tavoitteita, vaikka sopimuksen tavoitteet liikenteen osalta ovat samansuuntaiset liikennekaaren tavoitteiden kanssa.

Palvelusopimusasetuksen suojan heikentäminen aiheuttaa taloudellista haittaa Varsinais-Suomessa etenkin Turun kaupunkiseudun joukkoliikenneorganisaatiolle, jos tuottavimpien reittien lipputuloista joudutaan kilpailemaan markkinaehtoisten toimijoiden kanssa. Lipputulosten väheneminen pienentää mahdollisuuksia järjestää tasokasta joukkoliikennettä etenkin vähemmän suosituilla linjoilla sekä iltaisin ja viikonloppuisin. Näin lakiesitys todennäköisesti heikentää alueen asukkaiden saamia joukkoliikennepalveluja ja pahimmassa tapauksessa lisää kaupunkiseudun henkilöautoistumista.

Varsinais-Suomen liitto esittää, että

- Lakiesitykseen kirjataan selväsanaisesti, että kaupunkiseuduilla on halutessaan veto-oikeus seudullisen joukkoliikenteen järjestämiselle. Tällä turvataan joukkoliikenteeseen tukeutuvan maankäytön kehittäminen ja kestävä kulkutapaosuuden kasvu myös tulevaisuudessa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.
- Joukkoliikenteen harjoittajalta vaaditaan ilmoitusvelvollisuus viranomaiselle vähintään kolme kuukautta etukäteen, jos liikenteen harjoittaja aloittaa, muuttaa tai lopettaa liikenteen jollain reitillä. Viranomaisella on tuolloin velvollisuus antaa sitova ennakkopäätös siitä, rikkooko ilmoitettu liikenne jotain sen antamaa yksinoikeutta.
- Liikennekaaren tavoitteet nostetaan esiin myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valmisteluun, jolloin ne saadaan osaksi maankäytön ohjausta kaikilla tasoilla.

- Maankäytön sekä liikennejärjestelmän välinen kytkentä huomioidaan paremmin liikennekaaren jatkotyöstössä, sillä liikennekaaren tavoitteiden toteutumiseen vaikutetaan jatkossa erittäin suuresti myös maankäytön suunnittelun keinoin.
- Autoistumisen kasvun hillitsemiseksi tulee etsiä myös uusia vaihtoehtoisia keinoja mm. tukemalla henkilöautojen vertaisvuokrausta.

Liikennekaareissa on hyviä tavoitteita, kuten uusien liikkumispalvelujen synnyttäminen, kuljetusten joustavammat yhdistelymahdollisuudet, normien purku ja tieto- sekä rajapintojen avaaminen.

Varsinais-Suomen liitto pitää hyvänä, että liikenne- ja viestintäministeriö ennakoii tulevaa liikennealan murrosta ja on hyvissä ajoin rakentamassa uusien liikennepalveluiden vaatimaa lainsäädäntökehikkoa. Samalla tämä myös edistää uuden liikennetoiminnan syntyä ja huolehtii siitä, että tulevat liikennemarkkinat kehittyvät terveeltä pohjalta. Uudet liikennepalvelut luovat uusia elinkeinoelämän kehittämismahdollisuuksia, ja Varsinais-Suomen liitto on vahvasti mukana näiden kehittämisessä. Normien purku on kannatettavaa erityisesti henkilökuljetusten ja henkilö- ja tavarakuljetusten yhdistämisessä. Purku yhdessä digitalisaation kanssa synnyttää todennäköisesti sellaisiakin toimintamalleja, joita ei pystytä ennakoimaan. Rajapintojen aukaisuun ja järjestelmien kehittämiseen tulee kuitenkin varata aikaa ja resursseja.

Esitys voi parantaa maaseudun kuljetusmahdollisuuksia, jos ajattelu- ja toimintatavat muuttuvat uuden lain hengen mukaiseksi ja yritykset näkevät maaseudun liikennepalveluiden järjestämisessä kannattavan liiketoiminnan mahdollisuuksia. Lainmuutos ei ole kuitenkaan tae paremmille liikennepalveluille maaseudullakaan. Maaseutualueiden palvelujen paraneminen tai säilyminen vähintään nykyisellään on varmistettava mm. taksiliikennettä koskevissa muutoksissa. Markkinaehtoisen toiminnan lisäksi jakamistalouden sekä henkilö- ja tavaraliikenteen yhdistelymahdollisuuksia tulee tutkia mahdollisuutena maaseudun tulevaisuuden kuljetuksissa.

Lakiesityksen vaikutukset on arvioitu suhteessa siihen, että virkamiehet ja markkinaehtoiset toimijat muuttavat suhteellisen nopeasti ajatusmaailmaansa ja toimintatapojaan uuden lain hengen mukaiseksi. Jo nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa kuljetusten yhdistelyn, mutta sitä ei ole tapahtunut tavoiteltavissa määrin. Liikenne- ja viestintäministeriön tulisi miettiä myös muita kuin lainsäädännöllisiä keinoja liikennekaaren tavoitteiden toteuttamiseksi. Aluehallinnon uudistus siihen liittyvine lakeineen ja työnjakoineen on vielä erityisesti liikenteen osalta ratkaisematta. Jotta liikennekaareen liittyviä vaikutuksia eri toimijoille ja vastuukysymyksiä voidaan aidosti arvioida, tulisi myös maakuntahallinnon tehtäväkentän olla selvillä ennen sen etenemistä.

Varsinais-Suomen liitto toivoo tulevilta lakiesityksiltä osallistavampaa valmistelua ja syvällisempää vaikutusten arviointia.

Varsinais-Suomen liitto

Kari Häkämies
maakuntajohtaja

Markku Roto
hallintojohtaja,
maakuntahallituksen sihteeri

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus, liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue sekä FÖLI